

Justitiedepartementet

Via e-post:

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.da@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Stärkt skydd för domstolarnas och domarnas oberoende (SOU 2025:56)

(Dnr Ju2025/01097)

Inledning

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att utredningens betänkande framstår som mycket väl genomarbetat. De behandlade frågorna är grundligt analyserade och utredningens överväganden redogörs för på ett ingående och nyanserat sätt. De slutsatser som utredningen redovisat framstår som väl övervägda och väl motiverade.

Betänkandet innehåller ett stort antal nya och ändrade författningar. Med hänsyn till omfattningen och detaljnivån har det inte varit möjligt för tingsrätten att fullt ut analysera samtliga författningsförslag och eventuella konsekvenser av dessa i detalj.

Tingsrätten – som även hänvisar till tingsrättens remissyttrande över slutbetänkandet "Förstärkt skydd för demokratin och domstolars oberoende" (SOU 2023:12) – har i huvudsak ingen erinran mot förslagen och slutsatserna i betänkandet, med följande tillägg.

Förtroendskadliga bisysslor – en ny ordning för ordinarie domare

Tingsrätten delar utredningens uppfattning att frågor om bisysslor är förtroendskadliga har ett påtagligt konstitutionellt inslag. På grund av detta anser tingsrätten att det är av vikt att möjligheten att pröva huruvida en enskild domare ska få åta sig en bisyssla inte tas bort. Om bisysslan endast kan angripas i efterhand, genom ett åläggande att upphöra med bisysslan, kan skadan i det konstitutionella hänseendet redan vara skedd. Det gäller även den skada för förtroendet för domstolen och domaren som en förtroendskadlig bisyssla kan medföra. Därutöver framstår det som otillfredsställande för den enskilda domaren att möjligheten till förhandsbesked beträffande bisysslor tas bort.

Behovet av särskilt skydd för Domarnämndens finansiering

Givet ett scenario där en regering avsiktligt försöker påverka rättsväsendets oberoende framstår det enligt tingsrätten inte som osannolikt att angrepp kan komma att riktas mot processen för utnämnan­de av domare. Strategiska nedskärningar i Domarnämndens verksamhet skulle då kunna utgöra ett reellt hot mot oberoendet genom att beredningsprocessen görs mer sårbar för yttre påverkan. Tingsrätten förordar ett starkt skydd för Domarnämndens finansiering och ställer sig därför tveksam till utredningens slutsats att nämndens anslag inte bör omfattas av den skyddsbestämmelse i 3 kap. 13 § budgetlagen (2011:203) som grundlagskommittén föreslagit för Sveriges Domstolar.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Björn Hansson, chefsrådmännen Dag Cohen och Lena Nowak, enhetschefen Catharina Månsson samt administrativa assessorn Maria Carnheimer efter föredragning inför plenum av tingsfiskalerna Noah Köllerstedt, William Hemberg, Alva Rosqvist, Zorba Hållsten och Viktor Reutervik Vujic.

Björn Hansson

Noah Köllerstedt
William Hemberg
Alva Rosqvist
Zorba Hållsten
Viktor Reutervik Vujic